

สรุปประเด็นสำคัญที่องค์ปาฐก/วิทยากรแต่ละคนนำเสนอ

ชื่อองค์ปาฐก/ วิทยากร ศ.ธีรยุทธ บุญมี

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

การปฏิรูปสุขภาพและชีวิต และประชาธิปไตย น่าจะมีความเชื่อมโยงเป็นสิ่งเดียวกัน เพราะเชื่อว่าความสุข ความดี และประชาธิปไตยนั้น โดยทั่วไปน่าจะเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันได้ อย่างไรก็ตาม ในโลกนี้ไม่มีรูปแบบประชาธิปไตยที่เป็นสากล แต่หลักใหญ่ของการปกครองแบบประชาธิปไตยคือการปกครองที่เคารพสิทธิและอำนาจของคนส่วนใหญ่ แต่รูปแบบของประชาธิปไตยในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันไป ซึ่งแต่ละประเทศจะต้องค้นหารูปแบบเอง เพื่อให้มีโครงสร้างอำนาจการเมืองที่เหมาะสมกับประเทศของตน

คำว่า ‘พลเมือง’ นั้น มี ๒ ความหมายใหญ่ คือ ๑) การมีบัตรประจำตัวประชาชนทำให้เป็นพลเมืองของประเทศที่ถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ และ ๒) พลเมืองที่เป็นความหมายในบริบทของชาวตะวันตกที่ความเป็นพลเมืองจะผูกพันกับอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ สิทธิ และสถานะของคน มีความผูกโยงกับการปกครองบ้านเมือง ในขณะที่ประเทศไทยนั้นที่ผ่านมามีประเพณีของการที่ชาวเมืองปกครองเมือง ดังนั้น ประชาชนไทยจึงไม่ได้มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของบ้านเมืองมีความผูกพันกับชีวิต ผลประโยชน์ หรือสิทธิของบุคคลสักเท่าไรนัก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเรื่องพลเมืองเข้มแข็งเป็นกระแสของสังคม คือ กระแสที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีทัศนคติ ค่านิยม และอุดมคติที่จะรับใช้สาธารณะ รับใช้เมือง และรับใช้ประเทศ ดังนั้น สิ่งที่เห็นที่สำคัญในขณะนี้ คือ เราจะมีมาตรการรูปธรรมอย่างไรให้คนในประเทศเกิดจิตสำนึกพลเมือง มีความรับผิดชอบ ห่วงใย และมีจิตอาสาต่อสังคมมากขึ้น

ทั้งนี้และทั้งนั้น การเขียนหรือใช้คำว่า “พลเมือง” เพียงอย่างเดียวไม่อาจช่วยแก้ไขปัญหาทั้งหมดได้ และปัญหาก็แก้ไขไม่ได้โดยการเขียนรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่สิ่งที่สำคัญคือ จะทำอย่างไรให้ประชาธิปไตยเป็นช่องทางที่เปิดโอกาสและเอื้อให้คนในสังคมกล้าแสดงความคิดเห็น และแสดงความรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาของสังคมได้ ซึ่งเห็นว่าเป็นที่ที่สุดแล้วต้องผลักดันให้ความเป็นพลเมืองซึมเข้าไปในจิตใจของประชาชนโดยอาจเอื้อให้ม็อบ/สมัชชาหรือสภาพลเมืองในระดับต่างๆ และควรมุ่งเน้นการปลูกฝังความเป็นพลเมืองที่คนในระดับรากหญ้าและเด็กเป็นสำคัญ จนกระทั่งให้จิตสำนึกของความเป็นพลเมืองเป็นวิถีปฏิบัติที่ต้องไม่ทำให้ใครมาจัดการการเมืองไทยแทนประชาชนอีกต่อไป เพราะประชาชนเท่านั้นที่เป็นกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ที่สุด และความคิดสร้างสรรค์ของเขาจะสร้างผลดีให้ประเทศไทย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และความปลอดภัยของประเทศ